

ማእኸላይ ቤት ትምህርቲ ተምሃሮ ውዕል ድሕነት

ስም ተምሃራይ _____ ቤት ትምህርቲ _____

መምህር _____ ትምህርቲ ሳይንስ _____ ፕሬድ _____

ዕላማ

ሳይንስ ማለት አብ ላብራቶሪ ምስታፍ እዩ። መሳርሒ፣ ኬሚካላትን/ወይ እንስሳ ዝሓውስ ብዝግባእ እንተድኣዘይሰሪሕ ካዮሓደገኛዝኾኑ ምንቅስቃሳት ሰሪሕኻ ክትከውን ትክእል። አብ ትምህርቲ ሳይንስ ድሕነት ንተምሃሮ፣ መምህራንን ወለድን እቲ ዝለዓለ ትኹረት ዝግበረሉ እዩ። እዞም ሕግታትን ቦቲ መምህር ዝውሃቡ ተወሰኹቲ ሕግታትን ብኩሎም ናይ ሳይንስ ተምሃሮ ኩሉ ጊዜ ክኸበሩ ኣለዎም። ናይዚ ውዕል ቅዳሕ ብኣኻን ብወላዲ/መዕበይን ክፍረምን ኣብ ናይ ሳይንስ ደብተርካ ክቐመጥን ኣለዎ።

ናይ ድሕነት ሕግታት

1. ብዝበለጸ ናይ ክፍሊ ባህሪ ብሓላፍነት ወግን። ኣብ ከባቢ ምውዳቕ ወይ ፕራንክ ወይ ናይ ተግባር ቀልድታት ምግባር ኣብ ባዕልኻን መምሃርትኻን ሓዲጋ ከሰዕብ ይክእል።
2. ንናይ ላብራቶሪ ስራሕ ምድላው ድሕነቱ ዝሓለወ ክዳን ምክዳን ይሓውስ። ዝኾነ ነገር ክስሕብ ዝክእል ወይ ክትዕንቀፍን ክትወድቅን ዝገብር ዘይስጡም ወይ ገፊሕ ክዳን ኣይትከደን። ነዊሕ ጸጉሪ ናብ ድሕሪ እስርዎ። ድፉን ስጡም ጫማ ጥራሕ ግበር፤ ሰንደል፣ ክፉት ወይ ነዊሕ ሂል ዘለዎም ኣይትግበር። መምህርካ ምስዝእዝዘካ ግርምብያለ ተጠቐም።
3. ቅድሚ ናይ ላብራቶሪ ንጥፈታት ምጅማርካ ከም ቦርሳታት፣ ጃኬት፣ መጻሓፍ፣ ናይ ማይ ጥርመዛት ወዘተ ዝበለ ናይ ውልቀ ኣቕሑ ኣብ ርሑቕ ኣቐምጥ። ናይ ላብራቶሪ ኣቕሑ፣ መሳርሒታት፣ ናይ ስራሕ ወረቓቕጺን ንምጽሓፍ ዝጠቐሙን ጥራሕ ኣብቲ ናይ ላብራቶሪ ጠረጴዛ ይቐመጡ።
4. እቶም ብጸሑፍ ዝቐረቡ መምህርታትን ንምትግባርን ናይ መምህርካ መምህርታትን ንምፍጻምን ብጥንቃቄ ናይ መምህርካ መምህርታት ብጥንቃቄ ስማዕ። ትእዛዝ ወይ ክፋል እቲ መምህርሒ ምስዘይርደእካ ሓገዝ ሕተት። ኣብቲ ናይ ላብራቶሪ መምህርታት ዘይተጸርሐ ወይ ብመምህርካ ዘይተኣዘዘ ዝኾነ ነገር ኣብቲ ላብራቶሪ ከይትገብር።
5. ንክትገብር ክሳብ እትእዘዝ ዝኾነ መሳርሒ ወይ ናይ ላብራቶሪ መሳርሒ ኣይትንካእ። ክትእዘዝ ጥራሕ መሳርሒታት ተጠቐም።
6. መምህርካ ዝኾነ ዝተፈለየ መሳርሒ ክትጥቀም እንተድኣዘይፈቐደልካ ዝጸደቐ መሳርሒታት ጥራሕ ተጠቐም።
7. ኣብቲ ላብራቶሪ መግቢ ኣይትብላዕ፣ መስተ ኣይተስተ ወይ ማስቲካ ኣይትሕየኹ። ናይ ላብራቶሪ መሳርሒታት ኣይትፈትን። ናይ ላብራቶሪ ጥርሙስ መግቢ ወይ መስተ ንምቐማጥ ኣይትጠቐም። ናይ መግቢ ዓይነታት ናብቲ ላብራቶሪ ክመጽኡ የብሎምን።
8. ናይ ሳይንስ መሳርሒታት ኣብ እጥቀመሉ እዋን ገጽካ፣ የዕይንትካ ወይ ኣፍካ ኣይትተንክፍ።
9. ንሳቶም ከምእትደልዮም ክንገረካ እንከሎ ናይ ድሕነት መንጽራት ወይ መጉልሒ ተጠቐም። መምህርካ ክተልዕሎም እንተድኣዘይሓቲቱካ ኣብቲ ኣብቲ ፈተነ ኣጽናሓዮም።
10. ንምውጋድ ናይ መምህርካ መምህርታት ሰዓብ። ናይ ላብራቶሪ መሳርሒታን ናይ ስራሕ ቦታታትን ምጽራይ ኣካል ናይ ምዝዛም ላብራቶሪ እዩ። ዝጸለየ መሳርሒ ክትምልስ እንከለኻ ነቐዕ እንተድኣሃሊዎምን ብትክከል ዘይሰርሕ ከምዝኾነን ንመምህርካ ኣፍልጥ።
11. ጉሓፋት ኣበይ ከምእትገብሮም ርግጸኛ ኩን። ኮይኑ ግና ኣብ ከምዝገበርካዮም ርግጸኛ ኩን።

12. ኩሎም ፈተነታት ምስወገንካ ኣእዳውካ ብማይን ሳሙናን ተሓጸብ::
13. ዝኾነ ሓደጋ፣ ጉድኣት ወይ ኣጸጋሚ ኩነታት ምስዘጋጥም ብቕልጡፍ ንመምህርካ ኣፍልጥ እሞ ዝኾነ ነገር ቅድሚ ምግባርካ ናይቲ መምህር መምሕርታት ተጸብ:: እዚ ምፍሳስን ጥርመራ ምስማርኻን ይሓውስ::
14. ኣብ ላብራቶሪ ኣብ ጥቕሚ ዝውዓሊ ኬሚካላት ብኣግባቡ ኣብ ጥቕሚ እንተድኣ ዘይውዒሎም ሓደጋ ከስዕቡ ይኸእሉ እዮም:: መምህርካ ኣድላይ ምስዝኾውን ዝኾነ ኬሚካል ንምትንካፍ ወይ ንምጭናው ግቡእ ዝኾነ መምህርካ ክህበካ እዩ:: እንተዘይኮይኑ ምትንካፍን ምጭናውን ኣወግድ::
15. ላብራቶሪካ ኣብ ህይወት ዘለዎም እንስሳት(ሓሳባት) እውን ሓዊሱ) ዝጥቀም እንተድኣኩይኑ ከመይ ከምእትሕዘም ናይ መምህርካ መምሕርታት ምግንዛብካን ምትግባርካን ርግጸኛ ኩን:: ግንታት ግብር፤ ከምኡ እውን እንሳታት ብጥንቃቄ ሓዘም:: መምህርካ ብዛዕባ ምንኻሽ፣ ምፍሕግር ወይ ካልእ ምትንኻል ብቕልጡፍ ክፈልጥ ኣለዎ::
16. ማይክሮስኮፕ ንምሓዝ ክልቲኡ ኣእዳውካ ተጠቐመም-ሓዲኡ ኢድካ ኣብ ቅልጽም እቲ ካልእ ኣብ ትሕቲ ታሕተዋይ ክፋል::
17. ኣብ ዝተቐመጠ መርኣያን መቁረጺ መሳርሕታትን ክትሰርሕ እንከለኻ ናይ መምህርካ መምህርካ ተኸተል:: ከም ካራን መቐስን ዝበሉ መሳርሕታት ክትጥቀም እንከለኻ ተወሳኺ ክንክን ውሰድ:: መቐረጽታት ካብ ሰብነትካ ኣርሕቆም::
18. መምህርካ ክትኣቱ መምህርካ እንተድኣይሂቡካ ካብ መኸዘን ቦታ ርሓቑ::
19. ኣክያለ ብጥንቃቄ ተጠቐም:: ዝሞቐ ኣክያለ ንምስሓብ ሆት ፓድ ወይ መንቀርቀር ተጠቐም ኣክያለ ምስዝሰበር ቅድሚ ምውጋድካ ንመምህርካ ኣፍልጥ::
20. ሙወቕ ፍልፍላት ክትእዘዝ እንከለኻ ተጠቐም:: ዝሞቐ ሸሐነ ወይ ንእሽቶ መቃጸሊ ንበይኑ ኣይትግደፎ::
21. እቲ ናይ ድሕነት መሳርሕ(ሓዊ መጥፍኢ፣ ናይ ሓዊ ኮበርታ፣ ናይ ዓይኒ መሕጸቢ ቦታ፣ ናይ ድሕነት መሕጸቢ፣ ናይ መባእታዊ ረድኤት ኪት) ኣበይ ከምዘሎን ኣጠቓቕሙኡን ፍለጥ:: ናይ ህጹጽ እሞን መውጽኢ ኣበይ ከምዘሎን ኣብ እሞን ሓደጋ እንታይ ከምእትገብርን ፍለጥ ወይ ኩዓት::

ናይ ውልቀ ድሕነት ሕቶታት

22. ናይ ዓይኒ ሌንስ ኣለካ ዶ?	23. ናይ ሕብራውነት ምዕዋር ኣለካ ዶ?	24. ዝኾነ ኣለርጂታት ኣለካ ዶ?
☐ እወ ☐ ኣይፋል	☐ እወ ☐ ኣይፋል	☐ እወ ☐ ኣይፋል እወ
		ብኸብረትካ ዘርዘር: _____

ስምምዕ ተምሃሮን ወለድን/መዕበይን

እነ _____ (ስም ተምሃራይ)፤ ኣብዚ ናይ ሳይንስ ድሕነት ውዕል ዘለው ናይ ድሕነት ሕግታት ኣንቢብን ንምትግባር ተስማሕሚዎን ኣለኹ:: እዘም ሕግታት ንናይ ባዕለይን መምህርታይን መምህራነይን ድሕነት ንምትግባር ተስማሕሚዎ ኣለኹ:: ውሑስ ዝኾነ ናይ ላብራቶሪ ክባቢ ንምቕጻል ምስ መምህራነይን መምህርታይን ዝለዓለ ምትሕብባር ክገብር እዩ:: ብመምረይ ዝውሃቡኒ ናይ ቃል መምህርታት ብትኹረት ክከታተሎም እዮ:: ኣብቲ ላብራቶሪ ድሕን ዘይኮነ ኩነታት ዝፈጥር ኣብዚ ናይ ድሕነት ውዕል ዝኾነ ጥሕሳት ምፍጻም ወይ ብኣይ ገጽ ዘይእዱብ ጸባይ ምርኣይ ካብቲ ላብራቶሪ ከውግድ ክገብረኒ ከምዝኸእል ፈሊጠ ኣለኹ::

ስም ተምሃራይ (ብጽሑፍ)ክ	ታም ተምሃራይ	ዕለት
እዚ ውዕል ዘንብብኩዎ ኮይነ ኣብቲ ላብራቶሪ ናይ ውላደይ ድሕነት ንመርግጋጽ ዝውሰዱ ስጉምታት ፈሊጠ ኣለኹ::		
ስም ወላዲ/መዕበይ(ብጽሑፍ)	ክታም ወላዲ/መዕበይ(ብጽሑፍ)	ዕለት